

1

Nota

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Goederenvervoer

Aan
de Minister
via de SG

Ter advisering

Contactpersoon
10.2.e
Datum
25 november 2003
Oms kenmerk
G/V-03/007561/VV
Onderwerp
Loodsen, stand van zaken proces Koopmans

Doorkiesnummer
10. - 10.2.e
Bijlage(n)
1 (tussenrapportage Koopmans)
Uw kenmerk
-

I. Doel

U te informeren over de stand van zaken in het loodsendossier en u te adviseren over te nemen vervolgstappen.

II. Achtergrond

Bij het creëren van marktwerking in het loodsen van zeeschepen veroorzaakt de huidige regeling van het prepensioen voor loodsen en ondersteunend personeel een groot probleem doordat de huidige, op het omslagstelsel gebaseerde regeling, moet worden vervangen door een kapitaaldeckingsstelsel. Hiervoor zou eind 2002 € 248 miljoen nodig zijn geweest.

Op 11 april 2003 nam het kabinet een besluit waarmee het Loodswezen de gelegenheid werd geboden een 10 jarige concessie aan te gaan vanaf 1 januari 2005. Deze termijn werd realistisch geacht om het Loodswezen op verantwoorde wijze in staat te stellen zelf het financieringstekort in de prepensioenen op te lossen. Teneinde de uitwerking van bovengenoemd kabinetsbesluit te begeleiden is een procesregisseur, de heer prof. dr. Lense Koopmans, aangetrokken. Na enkele maanden onderzoek ter zake komt hij tot enige conclusies, die u hieronder aantreft (zie ook de als bijlage 1 gevoegde tussenrapportage d.d. 25 oktober 2003 van de heer Koopmans).

III. Stand van zaken proces Koopmans

Uit het onderzoek van de heer Koopmans is vast komen te staan dat indien geen maatregelen worden getroffen eind 2014 een financieringstekort van € 153 miljoen blijft bestaan. Daarnaast is gebleken dat door slechte rendementen op het ouderdomspensioen een onderdekking is ontstaan van € 63 miljoen. Hierdoor bedraagt het totale financieringstekort € 216 miljoen.

11.

1

11.1

Directie Transportveiligheid
Afdeling Verkeersmanagement
Postadres Postbus 20904, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Artillerie, Nieuwe Uitleg 1, Den Haag

Telefoon 070 351 15 60
Fax 070 - 351 1548
E-mail 10.2.e @dgg.minvenw.nl
Internet www.minvenw.nl/dgg/dgg

11.1

Desalniettemin is het Loodswezen bereid de bestaande prepensioenregelingen zodanig te versoberen dat de uittrede leeftijd op 60 jaar wordt gelegd. Vervroegde uittreding vanaf 55 jaar blijft dan weliswaar mogelijk, maar zal financieel onaantrekkelijk worden gemaakt. Welk effect deze versoebing heeft op het aflossen van het financieringstekort is thans nog onderwerp van (binnenkort af te ronden) actuariële berekeningen.

11.1

11.1

Tot slot heeft de heer Koopmans te kennen gegeven dat hij thans de tijd rijp acht om te streven naar een "Letter of Intent", die naar zijn verwachting nog voor het einde van dit jaar tussen de Staat en het Loodswezen gesloten zou kunnen worden.

IV. Beoordeling conclusies proces Koopmans

11.1

G/V-03/007561/VV

11.1

11.1

V. Advies

11.1

11.1

Naar verwachting zal de heer Koopmans op een termijn van circa 14 dagen een overleg met u trachten te regelen. Ik zou er gelet op het belang van de zaak voor willen pleiten dat u zijn verzoek om op korte termijn overleg te voeren welwillend in overweging neemt.

Met vriendelijke groet,

DE DIRECTEUR-GENERAAL GOEDERENVERVOER,
10.2.e

J Tammenoms Bakker

Bijlage 1

Notitie d.d. 25 oktober 2003

Aan: de Minister van Verkeer en Waterstaat
De Directeur-Generaal Goederenvervoer

Van: Prof. Dr. L. Koopmans

Inzake: Loodswezen

1. Inleiding

Deze notitie is bedoeld u tussentijds op de hoogte te stellen van de stand van zaken met betrekking tot de verschillende onderwerpen die de verhouding Staat/Loodswezen betreffen.

2. Omvang van de financiële problematiek

Per eind 2002 beloopt het bedrag dat gemoeid is met de affinanciering van de FLP-regeling 248 mln. Hierover bestaat geen verschil van mening tussen de Staat en het Loodswezen. Per eind 2014 - dus na een concessieduur van 10 jaar - is dit bedrag afgenomen tot 153 mln. Dit bedrag is door actuariissen gevalideerd. Ook hierover bestaat geen verschil van mening.

Een nieuw probleem heeft zich inmiddels aangediend. De Pensioen- en Verzekeringskamer (PVK) heeft bij de twee pensioenfondsen van het Loodswezen een dekkingstekort en een ontoereikende buffer geconstateerd van 63 mln. De berekening is gebaseerd op de brief van 28 september 2002 van de PVK, waarin de toezichthouder haar richtlijnen publiceerde. In de praktijk blijkt de PVK open te staan voor maatwerk. Het is mogelijk dat in dat geval kan worden volstaan met een lager bedrag. Het Loodswezen is in gesprek met de PVK.

De totale financiële problematiek is dus 216 mln.

Het Loodswezen heeft gedurende de afgelopen jaren een voorziening getroffen in haar balans om de FLP-uitkeringen te funderen op kapitaalgrondslag. Dat bedrag is per eind 2002 opgelopen tot 55 mln. Dit kapitaal zal per eind 2014 zijn uitgelopen tot 111 mln, uitgaande van een gemiddeld rendement van 6 procent per jaar.^{*)}

*) Ter vergelijking: het ABP gaat in haar meerjarenpool uit van een gemiddeld rendement van 6,2 procent. Het werkelijke rendement kan van de genoemde 6 procent afwijken. Zie in dit verband punt 7.b. op blz. 6 van deze notitie.

11.1

3. Vervroegde pensionering van de loodsen (FLP)

Al enige tijd is de vraag aan de orde of de leeftijd van uittreding der loodsen niet kan worden verhoogd van 55 naar 60 jaar. 11.1

11.1

11.1

11.1

Andere mogelijkheden om het tekort op te vangen zijn:

- a. Verhoging van de loodstarieven
- b. Premieverhoging te betalen door de loodsen om het vermogenstekort in het reguliere pensioenfonds aan te vullen of de indexatie van de ingegane pensioenen en de pensioenopbouw van de actieven te reduceren
- c. Verlaging van de materiële kosten van het Loodswazen, verhoging van de efficiency.
- d. Verlenging van de concessietermijn.
- e. Financiële bijdrage van de overheid.

4. Transparantie: inkomen van de loodsen

Onder de zojuist genoemde mogelijkheden het tekort op te vangen treft u niet aan: verlaging van het inkomen der loodsen

De Nederlandse loodsen zijn zelfstandige ondernemers die geen inkomen doch winst uit onderneming genieten. Zij moeten bij toetreding € 56 000 kapitaal inbrengen

Ik heb een vergelijking gemaakt met het inkomen van de Vlaamse loodsen die in overheidsdienst zijn, aan de hand van een recente, gedetailleerde opgave van het Belgische Loodswezen. De conclusie is dat de Nederlandse loodsen niet een exorbitant inkomen ontvangen. De Vlaamse loodsen krijgen € 109.000 per jaar; de Nederlandse loodsen ontvingen in 2002 € 91.000 (in 2001 € 85 000)

Hierbij moet worden aangetekend dat de Nederlandse loodsen - in tegenstelling tot hun Vlaamse collega's - ondernemingsrisico lopen dat vele gedaanten kent. Bijvoorbeeld: het economisch risico (minder schepen, minder inkomsten), stijging van de brandstofprijzen, kosten van research- en ontwikkelingsactiviteiten, het niet honoreren van de jaarlijkse indexatie van de loodstarieven, milieurisico's, wijzigingen in de loodsplicht, aansprakelijkheid voor schade en calamiteiten met het materieel. Kortom, de normale risico's waaraan een onderneming blootstaat.

11.1

5. Transparantie: de loodstarieven

Er bestaat brede steun voor de gedachte de loodstarieven regionaal c.q. lokaal te differentiëren en te baseren op de werkelijke kosten. Dit brengt mee afschaffing van de kruisubsidiëring

11.
1

11.1

Het Loodswezen heeft de gedifferentieerde loodstarieven gebaseerd op
bedrijfseconomische kostprijzen beschikbaar.

11.1

6. Loodsdiensten in de Schelderegio

Thans is gaande een studie naar een nieuwe vorm van samenwerking tussen de
Belgen en de Nederlanders met het oog op een doelmatige en kostenefficiënte
loodsdienst

10.2.a en 11.1

10.
2.a
en
11

10.2.e

11/10 2003 07:

005

10.2.a en 11.1

10.2.a en 11.1

7 De concessie-overeenkomst

Er is een aantal punten dat in deze overeenkomst moet worden geadresseerd. In willekeurige volgorde:

- a. Lengte van de concessieperiode.

11.1

31/10 2003 07:0

11.1

11.1

11.

1

b

11.

1

8. Overige

Er worden wel geluiden gehoord over mogelijkheden de inzet van de loodsen te vergroten, met name in het noorden van het land 11.1

11.1

De verhouding tussen het aantal geloodste
scheepreizen en het aantal loodsen heeft zich sinds 1988 als volgt ontwikkeld:

1988	167
1991	172
1994	180
1997	185
2000	192
2002	216

Deze efficiencyverbetering heeft geleid tot relatief lagere loodstarieven in
vergelijking met de situatie waarin deze niet zouden zijn gerealiseerd

Overigens zal elk jaar door kleine innovaties en door logistieke verbeteringen de
efficiency kunnen worden verbeterd en daarmee de relatieve kosten verlaagd

G/V-03/007561/VV

Bijlage 2

Concessietermijn	Voordelen	Nadelen
10 jaar	<ul style="list-style-type: none">• 11.1• 11.1	<ul style="list-style-type: none">• 11.111.1
15 jaar	<ul style="list-style-type: none">• 11.1	

2

Nota

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Goederenvervoer

58

Aan
de Minister

Ter advisering

Contactpersoon
10.2.e

Datum
17 december 2003

Ons kenmerk
G/V-03/007717/VV

Onderwerp
Gesprek prof. dr. Koopmans over loodsen op 18 december 2003

Doorkiesnummer

10. -

Bijlage(n)

2

Uw kenmerk

-

I. Doel en toelichting

U te adviseren over uw stellingname in het gesprek dat u op 18 december 2003 zult voeren met de heer Lense Koopmans over het door hem opgestelde advies terzake het loodsendossier. Op 12 december heeft de heer Koopmans mij zijn (voorlopige) eindadvies doen toekomen, dat u in bijlage 1 aantreft. Op 25 november 2003 bent u reeds per nota (G/V-03/007561/VV, zie bijlage 2) geïnformeerd over de stand van zaken van het uitwerkingsproces. Deze nota adviseert u over uw opstelling tijdens het gesprek met de heer Koopmans. Daarbij zijn de uitkomsten van ons gesprek op 16 december 2003 richtinggevend geweest.

II. Advies Koopmans en waardering

art. 11, eerste lid

art. 11, eerste lid

Directie Transportveiligheid
Afdeling Verkeersmanagement
Postadres Postbus 20904, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Artillerie, Nieuwe Uitleg 1, Den Haag

Telefoon 070 351 15 60
Fax 070 - 351 1548
E-mail 10.2.e @dgg.minvenw.nl
Internet www.minvenw.nl/dgg/dgg

art. 11, eerste lid

G/V-03/007717/VV

III. Advies
art. 11, eerste lid

art. 11, eerste lid

art. 11, eerste lid

IV. Scheldeproblematiek
10.2.a en 11.1

10.2.a en 11.1

G/V-03/007717/VV

10.2.a en 11.1

VI. Voorstel voor het vervolgproces
art. 11, eerste lid

Met vriendelijke groet,

DE DIRECTEUR-GENERAAL GOEDERENVERVOER,
10.2.e

J. Tammenoms Bakker

3

Verslag

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Goederenvervoer

Mia SG
DX 54

Deelnemers
de Minister
prof. L. Koopmans
J. Tammenoms Bakker (DG-G)
10.2.e
Verslag van
overleg inzake advies Loodswezen
Datum verslag
19 december 2003
Datum bespreking
18 december 2003

Afschrift aan

Nummer
04/000908
Opgemaakt door
10.2.e
Doorkiesnummer
10.

Min. v. Verkeer en Waterstaat	
Aangekomen stuk	
... hand stuk	
23 dec 2003	
5744	
...	Volg nr.

Het gesprek met professor Koopmans (procesregisseur implementatie kabinetsbesluit Loodswezen) is gericht op de door hem uitgebrachte notitie d.d. 12 december 2003 inzake het Loodswezen, meer in het bijzonder op de in die notitie vervatte adviezen ter oplossing van de zgn. FLO/FLP-problematiek.

FLP-leeftijd

Prof. Koopmans overhandigt de Minister het rapport van het TNO-onderzoek m.b.t. de werkbelasting en de daaruit voortkomende aanbevelingen v.w.b. de FLP-leeftijd van loodsen. art. 11, eerste lid

Prof. Koopmans vermeldt voorts dat naar alle waarschijnlijkheid nog heden overeenstemming wordt bereikt over een aangepaste, versoberde pensioenregeling, zowel voor de loodsen als voor het ondersteunend personeel. Het betreft hier ingrijpende maatregelen, waarmee men een proactieve houding inneemt naar aanleiding van de door de PVK gesignaleerde onderdekking.

art
. 11
,
ee
rst
e
..

Investerings

Prof. Koopmans wijst op de relatie tussen de duur van de concessie en de in de sector gebruikelijke afschrijvingstermijnen voor infrastructuur als schepen. De loodsen staan voor forse investeringen, en moeten voldoende zekerheden kunnen inbouwen, al was het maar om voldoende bankgaranties/-kredieten te kunnen verkrijgen. Op een vraag van de Minister waarom dit bij het Loodswezen anders is dan bij b.v. busondernemingen wijst prof. Koopmans op het bijzondere karakter van het Loodswezen: busondernemingen zijn i.h.a. goed in staat dergelijke risico's te spreiden of breder af te dekken, bij het Loodswezen wordt het risico gelopen dat 450 individuele ondernemers failliet gaan.

art. 11,
eerste lid

Directie Transportveiligheid
Postadres Postbus 20904, 2500 EX Den Haag
Bezoekadres Artillerie, Nieuwe Uitleg 1, Den Haag

Telefoon 070 351 61 71
Fax 070 351 15 48
Internet www.minvenw.nl/dgg/dgg

art. 11, eerste lid

Overheidsgarantie
art. 11, eerste lid

Relatie met Vlaanderen
10.2.a en 11.1

Vervolgafspraken

De Minister verzoekt prof. Koopmans op basis van zijn notitie en het daaromtrent besprokene een *Letter of Intent* te concipiëren. Daarin zal in ieder geval "hard" worden opgenomen dat:

a
r
t

a
r
t

art. 11, eerste lid

Prof. Koopmans meldt tenslotte dat hij heeft begrepen dat de loodsen voorbereidingen treffen om eind januari een Algemene Ledenvergadering te organiseren. Mogelijk dat de zaak dan zou kunnen worden beklonken. (NB: de ALV is belegd op 27 januari 2004 (kp))

De Minister dankt prof. Koopmans voor zijn inzet en het bereikte resultaat. Zij verheugt zich op een spoedig uitzicht op een mogelijk definitieve oplossing van de reeds lang lopende problematiek.

